

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Placówka Terenowa w Wągrowcu

ul. Przemysłowa 3, 62-100 Wągrowiec

tel.: 67 2621 342; fax 67 2681429

znak 1225-1611.1.2016

Wągrowiec, dnia 05 października 2017r.

**Informacja o sytuacji stanie rolnictwa określona na podstawie wskaźników
ewidencyjnych w KRUS Placówka Terenowa w Wągrowcu**

Do podstawowych zadań KRUS, wynikających z ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, należą:

- obsługa ubezpieczonych rolników i świadczeniobiorców Kasy (emerytów i rencistów) w sprawach dotyczących obejmowania **ubezpieczeniem społecznym rolników i opłacania składek na to ubezpieczenie**;
- **przyznawanie i wypłata świadczeń emerytalno-rentowych oraz wypadkowych, chorobowych i macierzyńskich**, oraz świadczeń poza ubezpieczeniowych wypłacanych w zbiegu ze świadczeniami z ubezpieczenia społecznego rolników;
- realizacja własnego, dwuinstancyjnego systemu **orzecznictwa lekarskiego** w postępowaniu dowodowym do ustalenia prawa ubezpieczonych do świadczeń rentowych i odszkodowawczych, których przyznanie wymaga medycznej oceny stanu zdrowia lub oceny następstw wypadku w związku z pracą rolniczą. Orzeczenia wydają w pierwszej instancji lekarze rzeczoznawcy, w drugiej instancji - komisje lekarskie Kasy;
- **działalność prewencyjna**, mająca na celu zapobieganie wypadkom przy pracy rolniczej i chorobom zawodowym, polegająca w szczególności na:
 - upowszechnianiu wiedzy o tych zagrożeniach i znajomości zasad bhp wśród dorosłych i dzieci,
 - analizowaniu przyczyn i okoliczności powstawania wypadków przy pracy rolniczej i chorób zawodowych,
 - prowadzeniu szkoleń na temat znajomości zagrożeń i zasad bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym,
 - podejmowaniu starań o właściwą produkcję i dystrybucję bezpiecznych technicznych środków produkcji dla rolników, ubrań roboczych i ochronnych.

- **prorowadzenie nieodpłatnej, dobrowolnej rehabilitacji leczniczej** dla osób uprawnionych do świadczeń w KRUS, zagrożonych całkowitą niezdolnością do pracy lub wykazujących okresowo całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zawodowej w gospodarstwie rolnym. Rehabilitację leczniczą prowadzą centra i ośrodki KRUS oraz sanatoria współpracujące z Kasą. W okresie wakacyjnym Kasa prowadzi także turnusy rehabilitacyjne dla dzieci rolników;
- **wspieranie ubezpieczeń wzajemnych;** w tym objęcie dzieci rolników ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków,
- **obsługa ubezpieczenia zdrowotnego,** zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 poz. 581 z późn. zm.)

Ubezpieczenie społeczne rolników uregulowane zostało ustawą z 20 grudnia 1990 roku (t.j. Dz.U. 2016 poz. 277, 2043). Realizację zadań wynikających z ustawy powierzono odrębnej instytucji - **Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.**

Od 1997 roku KRUS prowadzi odrębny dwuinstancyjny system orzecznictwa lekarskiego w związku z ustalaniem prawa ubezpieczonych w KRUS do świadczeń zależnych od niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym lub medycznej oceny stanu zdrowia.

Z dniem wejścia Polski do UE Kasa realizuje zadania związane z koordynacją zabezpieczenia społecznego w krajach Unii Europejskiej.

Kasa realizuje wiele dodatkowych zadań zleconych przez państwo, m.in. realizuje świadczenia kombatanckie dla inwalidów wojennych, obsługuje ubezpieczenie zdrowotne rolników, ich domowników, emerytów i rencistów, a także członków ich rodzin, pełniąc zarazem na rzecz NFZ funkcję płatnika składek na to ubezpieczenie.

W ubezpieczeniu społecznym rolników funkcjonują na odrębnych zasadach finansowych dwa rodzaje ubezpieczenia:

- **ubezpieczenie emerytalno-rentowe,** finansowane w przeważającej części z dotacji budżetowej, uzupełnionej dochodami ze składek ubezpieczonych rolników;
- **ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie,** realizację świadczeń z tego ubezpieczenia gwarantują jedynie składki od rolników, gromadzone w Funduszu Składowym Ubezpieczenia Społecznego Rolników. Fundusz ten jest osobą prawną, funkcje zarządu pełni z urzędu Prezes KRUS, pod nadzorem Rady Rolników.

Emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu (rolnikowi, domownikowi), który spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny, który od 1 października 2017r. wynosi 60 lat dla kobiety i 65 lat dla mężczyzny, (podstawa prawna: art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017r. poz. 38).

2. podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat.

Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników przewiduje także możliwość przyznania ubezpieczonemu rolnikowi emerytury rolniczej, jeśli spełni on łącznie warunki dotyczące:

1. wieku 55 lat, jeśli jest kobietą, albo 60 lat, jeśli jest mężczyzną,
2. podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat,
3. zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej.

Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi przez ustawę z dnia 11 maja 2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012r. poz. 637) emerytura wcześniejsza będzie przyznawana tylko tym rolnikom, którzy wymienione wyżej warunki spełnią do dnia 31 grudnia 2017r.

Do okresów podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, od których zależy prawo do emerytury rolniczej, zalicza się okresy:

1. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
2. prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983r.;
3. od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Przepisy emerytalne to przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017r. poz. 1383 z późn. zm.).

Placówka Terenowa KRUS w Wągrowcu mieści się w strukturze organizacyjnej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i jest zarządzana przez Kierownika Placówki bezpośrednio podległego Dyrektorowi Oddziału Regionalnego w Poznaniu.

Obsługuje ona 10 gmin /Miasto Wągrowiec, Gminę Wągrowiec, Gminę Gołańcz, Gminę Margonin, Gminę Szamocin, Gminę Budzyń, Gminę Damasławek, Gminę Wapno, Gminę Rogoźno, Gminę Mieścisko i Gminę Skoki / łącznie 4631 ubezpieczonych, w tym: 3355 płatników co jest widocznym spadkiem w porównaniu rok do roku (na dzień 31.09.2017r.) W poprzednim okresie rozliczeniowym 4863 ubezpieczonych i 3509 płatników.

W zakresie ubezpieczeń Placówka Terenowa KRUS w Wągrowcu realizuje m.in. następujące zadania:

- ustala i wydaje decyzje z zakresu podlegania ubezpieczeniu,
- wymierza, pobiera i rozlicza składki ubezpieczeniowe,
- prowadzi ewidencję okresów podlegania ubezpieczeniu i opłacania składek,
- dochodzi należności z tytułu nieopłaconych składek w trybie przymusowym,
- rozpatruje wnioski w sprawie zastosowania ulg w spłacie należności,
- prowadzi postępowanie powypadkowe i działalność prewencyjną,
- przyjmuje wnioski o świadczenia z ubezpieczenia społecznego, ustala prawo i wydaje decyzję w sprawie przyznania zasiłków chorobowych i zasiłków macierzyńskich,
- udziela informacji zainteresowanym w zakresie ubezpieczenia społecznego rolników,

- wykonuje zadania zlecone w zakresie ewidencji i poboru składek na ubezpieczenie zdrowotne NFZ
- organizuje szkolenia dla rolników, pogadanki i konkursy dla dzieci i uczestniczy w spotkaniach organizowanych przez instytucje zewnętrzne.

Powyższe realizuje 11 osobowa załoga tutejszej placówki.

Analizując dane dotyczące objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników i wypłacanych im świadczeń możemy wywnioskować, że:

- średnia gospodarstwa naszego regionu nadal waha się w przedziale 10-20 ha (880) jednak występuje znaczna ilość gospodarstw małych do 5 ha (858) i zwiększająca się z roku na rok liczbą gospodarstw powyżej 50 ha (156).
- zmniejsza się liczba osób ubezpieczonych w KRUS zamieszkujących tereny wiejskie zarówno rolników jak i domowników i tak w:
 - 2014r. - 5070 osób
 - 2015r. - 4908 osób w tym w gminie Rogoźno 429
 - 2016r. - 4762. osób w tym w gminie Rogoźno 411
 - na dzień 31.09.2017r. 4631 w tym w gminie Rogoźno 400

Konkludując spada liczba osób ubezpieczonych w KRUS zarówno na terenie działania Placówki Terenowej w Wągrowcu jak i na terenie gminy Rogoźno. Spadek liczby ubezpieczonych spowodowany jest między innymi zmianami przepisów emerytalnych jak również zwiększoną ofertą miejsc pracy poza rolnictwem i co z tym związane zmianą ubezpieczyciela.

- w 2016r. spadła liczba wypłacanych świadczeń z funduszu składkowego i tak wypłacono świadczenia na łączną kwotę, w :
 - 2014r. 1.827.420,00 zł
 - 2015r. 1.856.440,00 zł
 - 2016r. 1.698.510,00 zł
 - na dzień 31.09.2017r. 1.153.020,00 zł
- liczba osób w przedziale rok do roku ubiegających się o świadczenie emerytalno - rentowe przedstawia się następująco i tak w:
 - 2014r. 446
 - 2015r. 518
 - 2016r. 380
 - I - III kwartał 2017r. 309

Ze względu na duże zainteresowanie rolników przewiduje się zwiększoną ilości składanych wniosków w tym wcześniejszą emeryturę w IV kwartale 2017r.

- liczba osób ubiegających się o zasiłek macierzyński przedstawia się następująco:

- 2014r.	114
- 2015r.	125
- 2016r.	105
- I - III kwartał 2017r.	38
- liczba wniosków o zasiłek pogrzebowy przedstawia się następująco :

- 2014r.	202
- 2015r.	192
- 2016r.	191
- I - III kwartał 2017r.	121

Wpływy składek na ubezpieczenie społeczne rolników pozostają na porównywalnym poziomie w latach 2014 , 2015 z 2016r. i tak, na wymagane 100% PT KRUS w Wągrowcu uzyskała :

-2014r.	99,28%
-2015r.	99,60%
-2016r.	102,55%
-I - III kwartał 2017r.	99,59%

Obecnie zaobserwować można trudności w terminowym opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Trudności te związane są z opóźnieniami zbioru płodów rolnych spowodowane obfitymi opadami deszczu.

W zakresie działań prewencyjnych dane przedstawiają się następująco:

- W roku 2016 do PT KRUS w Wągrowcu zgłoszono 99 wypadków przy pracy rolniczej z czego 7 z gminy Rogoźno.
- - natomiast w I-III kwartale 2017 r. 88 w tym w gminie Rogoźno 6
- PT KRUS w Wągrowcu w roku 2016 przeprowadziła 15 działań prewencyjnych mających na celu zmniejszenie liczby wypadków w tym:
- Dla rolników 9
- Uczniów szkół rolniczych 2
- Dzieci 4.
- Szkolenia i pogadanki w celu uatrakcyjnienia ich przebiegu kończą się konkursami dla uczestników gdzie mogą oni zdobyć atrakcyjne nagrody ufundowane przez Fundusz Prewencji i Rehabilitacji. Zachęcam więc, jeżeli jakieś sołectwo chce przeprowadzić szkolenie połączone z konkursem dla rolników ubezpieczonych w KRUS o zgłoszenie się do naszej placówki.
- Od 15 lat KRUS organizuje Ogólnokrajowy Konkurs Na Bezpieczne Gospodarstwo Rolne. Miło mi poinformować, że w ubiegłym roku w XIV edycji tego konkursu gospodarstwo państwa Banasiaków z Gościejewa zajęło pierwsze miejsce w etapie regionalnym, pierwsze miejsce w etapie wojewódzkim i zdobyło wyróżnienie w etapie centralnym.

- Od 7 lat organizowany jest Ogólnopolski Konkurs Rysunkowy Dla Dzieci, który w tym roku przebiegał pod hasłem „Bezpiecznie na wsi to podstawa – środki chemiczne to nie zabawa”. W szkołach chcących udział w tym konkursie organizowane są pogadanki dla dzieci. Uczniowie Szkoły Podstawowej w Budziszewku w poszczególnych grupach wiekowych zajęli pierwsze i trzecie miejsce.

Reasumując, analizując istniejącą sytuację ewidencji ubezpieczonych, wypłacanych świadczeń i wpływu składek za 2016r. i I-III kwartał 2017r. można zaobserwować, że sytuacja demograficzna i materialna wsi nadal ulega nieznacznym zmianom.

Zmniejsza się liczba osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników natomiast zwiększa się liczba rolników i domowników prowadzących działalność gospodarczą na terenie wsi jak również podejmujących zatrudnienie poza rolnictwem. Nadal zaobserwować można zmiany w powierzchniach gospodarstw rolnych. Powstają gospodarstwa o dużym obszarze pow.20ha z rozwiniętą produkcją jednokierunkową. Widoczne są różnice ekonomiczne rodzin wiejskich. Małe gospodarstwa wiele towarowe z rodzinami wielodzietnymi mają trudności w utrzymaniu minimum socjalnego. Natomiast duże gospodarstwa przejmują grunty od rolników przechodzących na emerytury i rozwijają produkcję jednokierunkową z możliwością przerobu płodów rolnych (mieszalnie pasz, suszarnie itp.).

Część rolników nie płaci składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne lub uiszcza je nieregularnie w okresach uzyskiwania środków finansowych ze sprzedaży płodów rolnych, zwierząt gospodarskich jak również z otrzymanych dopłat bezpośrednich do produkcji rolnej i świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników. Na powyższe wpływ mają oprócz wahań cen rynkowych produktów rolnych, niska zyskowność szczególnie odczuwalna przy małym areale gruntów rolnych w gospodarstwie, w większości średnia lub niska bonitacja ziemi jak również nierówne traktowanie wierzycieli poprzez uiszczanie w pierwszej kolejności innych zobowiązań w tym w szczególności zaciągniętych kredytów bankowych przed zobowiązaniami KRUS.

Istnieją grupy rolników, które od wielu lat nie uiszczają składek, stanowią je rolnicy prowadzący gospodarstwa o małej powierzchni arealu lub użytkujący grunty na podstawie umowy dzierżawy.

Spłatę zadłużeń realizują z przyznawanych im świadczeń emerytalno-rentowych lub potrąceń z zasiłków. Dodatkowo w 2017 roku wpływ na nieterminowe opłacanie składek mają niekorzystne warunki atmosferyczne - obfite opady deszczu. Często zebrane plony ziarna zbóż nie spełniają warunków konsumpcyjnych i rolnicy zmuszeni są je sprzedać po obniżonych cenach do mieszalni pasz. Taka sytuacja nie tylko niekorzystnie wpływa na nieterminowe opłacanie składek ale często powoduje całkowite zaniechanie płacenia składek gdyż rolnicy w pierwszej kolejności przeznaczają posiadane zasoby finansowe na zakup środków do produkcji rolnej.

podpis

Kierownik Placówki Terenowej

mgr Mirosława Sass-Nowak